Saateks.

A. A.

Käesolevaga astub „Eesti Kroonika“ juba teist aastakäiku lugejate ette. Kuigi teadlik mitmesugustest raskustest tema tõelise eesmärgi saavutusel, on Eesti Kirjanduse Selts ometi otsustanud jätkata kord alustatud väljaannet. Sest kuigi selle ülesande täielikuks täitmiseks peavad nähtavasti end veel palju harjutama niihästi autorid kui ka tarvitajad, ülesanne ise on küllalt suur ja tähtis, et seda endilt otse nõuda. Kuna see aga nähtavasti on ka veel paljudele arvustajailegi udune, siis tundub olevat vajaline veel kord ligemalt selgitada ka „Eesti Kroonika“ enda põhimõttelist alust.

Tagasivaatlik mõttekoondamine meie riiklik-rahvusliku terviku käekäigule ja saatusele, see on „Eesti Kroonika“ peasihiks. Vaadata nii palju kui vähegi võimalik üksiknähet riigiterviku seisukohalt, juba lähematki minevikku, jah, olevikkugi ajaloolise aspekti, kaugema vaatenurga all, see eriti on, mis võimaldab meil igapäevasest üksikasjade ja üksikvastuolude rägast üle näha seda, mis on tähtis kõigile ja tähtis püsivalt. Praegusaja suurim õnnetus ja kõigi meie kriiside algpõhjus on, et me seda ei oska teha küllaldaselt, et me sellest ei oska või ei taha teha tarvilikke järeldusi küllaldaselt, et me ei taha või ei suuda oma hetkenõudeid kooskõlastada oma tervikelu nõuetega, oma isiku vajadusi oma rahvuse omadega, oma riigi sihte oma mandri ja inimkonna omadega. Üksikelu ja üksikala intensiivistuse kõrval on nende organiseerimine, harmoniseerimine (võiks öelda moodsalt ka „ühtelülitamine“, või õigemini mitte mehaaniliselt „tasa-“, vaid struktuurikohaselt üksteisele abiks lülitamine) ikka olnud teine tähtsaim kultuuri põhinõue. Kuid mida aasta edasi, mida anarhilisemaks kiduneb õhtumaine tsivilisatsioon, seda karjuvamaks muutub see vajadus.

Kui valusalt oleme seda tunda saanud meiegi eriti mullu, 1933! Iseseisva Eesti kõige siserahutumal aastal,

Eesti kroonika 1933, lk. 5